

Bindersmyten og ”45% av all funksjonalitet brukes aldri”

Mytedannelser har mye til felles med hvordan dårlig begrunnede påstander om systemutvikling oppstår og spres. Fellesnevnerne er blant annet at vi har nytte av at det er sant og at det føles riktig.

Er det noe vi nordmenn vet, så er det at bindersen er norsk. Dessverre er det ikke slik. Da nordmannen Johan Vaaler patenterte sin svært lite praktiske variant av binders (Bilde 1) fantes allerede den type binders som i dag er den dominerende, samt mange andre binderspatenter (no.wikipedia.org/wiki/Binders). Til tross for at dette er lite omstridt kunnskap, så avbildes bindersen (ikke Vaalers versjon) fortsatt hyppig som eksempel på norske oppfinnelser (Bilde 2).

Bilde 1|

Bilde 2

Bindersmyten kan være velegnet til å forstå hvordan myter oppstår og spres innen systemutvikling. Mytedannelse er kjennetegnet ved å dekke et behov (vi nordmenn er oppfinnsomme) og at vi føler at det godt kan være slik (historien om Vaaler er troverdig). Når en slik myte gjentas mange ganger, deriblant av autoriteter, ser vi liten grunn til å tvile på den.

Et stort amerikansk konsulentfirma påstod på XP 2002 (eXtreme Programming konferanse) at gjennomsnittlig ble 45% av funksjonaliteten i IT-systemer utviklet ved hjelp av ”tradisjonelle utviklingsmetoder” aldri brukt. Nokså umiddelbart ble denne undersøkelsen referert og brukt av svært mange i IT-bransjen, særlig i miljøer som argumenterte for alternative utviklingsmetoder. Dette til tross for at det objektivt sett var mange grunner til å være skeptisk til undersøkelsen: 1) Det fantes ikke tilgjengelig dokumentasjon av hvordan undersøkelsen var gjennomført. 2) Det fantes ingen uavhengig kvalitetssikring av resultatene. 3) Påstanden innebar det noe utrolige at nesten halvparten av IT-funksjonalitet som har blitt utviklet vha fossefallsmetoden *aldri har blitt brukt av noen!* Dette er noe helt annet enn å si at de fleste kun bruker en liten del av den funksjonaliteten som lages. 4) Samme konsulentfirma har tidligere presentert lite troverdige sjokkresultater (se vår artikkel om ”The Chaos Report” i tidsskriftet Information and Software Technology). 5) Undersøkelsen er basert på et relativt upresist spørsmål til utviklerne og deres grunnlag for å mene noe er uklart. 6) Brukerne av IT-systemene synes ikke å ha vært spurt.

Når studien likevel fikk og fortsatt har et slikt gjennomslag, kan det forklares ut fra generell kunnskap om mytedannelser. Påstanden om at 45% av funksjonaliteten aldri brukes er åpenbart svært nyttig for å argumentere for mer bruk av alternative metoder og salg av tjenester basert på dette. Påstanden vil også lett føles riktig ved at det er lite faktiske tall tilgjengelig og ved at vi har lett for å huske unntakene bedre enn regelen. De fleste har for eksempel opplevd eller hørt om prosjekter basert på tradisjonelle utviklingsmetoder (fossefallmodellen) som leverte systemer med masse funksjonalitet som brukeren ikke trenger. Hva som er typisk har vi ofte mindre forhold til, særlig når vi er motivert for å tro på påstanden. At undersøkelsen er referert av autoriteter og har blitt repetert mange ganger vil også klart øke spredningen.

En underliggende grunn til at vi blir påvirket av lite troverdige resultater og myter er at det å forstå en påstand synes å bestå i å akseptere den (”understanding as accepting”). Først deretter kan vi de-akseptere. Det å de-akseptere en påstand vi har nytte av og som føles riktig kan imidlertid være vanskelig. I et eksperiment vi nylig gjennomførte på en sesjon om smidige metoder ble en gruppe av deltakere presentert en studie som viste en positiv sammenheng mellom bruk av smidige metoder og grad av oppfinnsomhet. Gruppen ble så bedt om å komme med et argument for hvorfor det kunne være en slik sammenheng og å angi i hvilken grad de trodde, basert på egen erfaring og resultater fra studien, at smidige metoder førte til mer oppfinnsomhet. I neste fase ble de opplyst om at studien hadde så lav kvalitet at resultatene ikke hadde noen verdi, og bedt om å angi hva de nå mente om relasjonen mellom bruk av smidige metoder og grad av oppfinnsomhet. Den andre gruppen av deltakerne

(kontrollgruppen) vurderte samme sammenheng uten å ha vært påvirket av studien. Vi fant at den første gruppen var vesentlig mer positiv til forholdet mellom smidige metoder og oppfinnsomhet, selv etter at de hadde fått vite at studien var verdiløs. Undersøkelsen viser etter vår mening hvor vanskelig det kan være å de-akseptere en oppfatning basert på oppdatert informasjon, særlig når den passer med slik man tror det er. Det er av samme grunn liten grunn til å tro at motforestillingene i denne kronikken vil ha tilstrekkelig effekt på justering av oppfatningen om hvor mye av funksjonaliteten i IT-systemer som aldri brukes.

Jeg blir til stadighet overrasket over min egen og andres evne til å tro på det vi har nytte av og som "føles riktig" uten faktisk å være det. Mer kritisk sans og bedre evne til evaluering av kildene er påkrevet.